

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/1999 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av hållbart skogs- bruk

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 maj 1999 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (RP 12/1999 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Sampsa Sivonen, jord- och skogsbruksministeriet

- direktör Jukka Yli-Martimo, Lapin metsäkeskus
- direktör Jorma Vierula, Etelä-Pohjanmaan metsäkeskus
- forstmästare Juhani Kokkonen, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- avdelningschef Pekka Airaksinen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

Därtill har Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund lämnat ett skriftligt expertutlåtande.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i definitionen av den skogsförnyelse som enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk utförs för att trygga virkesproduktionens uthållighet. Enligt förslaget kompletteras de övriga främjande åtgärderna i lagen med flisning av energivirke som tillvaratagits i ett objekt för vård av ungskog.

Dessutom föreslår regeringen att övergångsbestämmelsen ändras för att statsmedel skall få användas enligt den upphävda skogsförbättringslagen till utgången av 2002 för slutförande av skogsförbättringsprojekt som på sin tid finansierats med stöd av nämnda lag.

I lagen föreslås också vissa tekniska ändringar gällande säkerheten för statens fordran och tvångsindrivning.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst. När det gäller stödet för flisning av energivirke avses lagen träda i kraft genom förordning, efter det att Europeiska gemenskapernas kommission har godkänt stödet, och gälla till och med den 31 december 1999.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland

I propositionsmotiveringen påpekas att lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland stiftades för viss tid och upphörde att gälla vid utgången av 1998. När giltighetstiden för Lapplandslagen gick ut pågick vid skogscentralerna i Lappland och norra Österbotten fortfarande arbeten som blivit godkända.

Regeringen framhåller i motiveringen att de ickeslutförda skogsförnyelseobjekten kan slutfinansieras som åtgärder enligt finansieringslagen, om markägarna ansöker om fortsatt projektfinansiering. Finansieringsvillkoren för skogsförnyelse enligt finansieringslagen är dock sämre än finansieringsvillkoren i Lapplandslagen. Eftersom skillnaden mellan finansieringsvillkoren i finansieringslagen och Lapplandslagen är så pass stor, kan det befaras att markägarna inte slutför arbetena och det redan utförda arbetet går förlorat samtidigt som skogsförnyelsen drar ut på tiden. Det finns en risk för att dessa områden ökar antalet underproduktiva områden i Norra Finland, där skogsförnyelsen också annars är problematisk på grund av de stränga klimatförhållandena. Därför föreslås i propositionen att definitionen av skogsförnyelse i finansieringslagen kompletteras med skogsförnyelse efter en förnyelseavverkning som inletts före 1999 när beslut om finansiering av åtgärderna har fattats med stöd av Lapplandslagen.

Utskottet konstaterar att propositionen i och för sig är ett steg i rätt riktning och gör det lättare att slutföra projekt där finansieringsbeslut inte har kunnat fattas inom ramen för jord- och skogsbruksministeriets bevilningsfullmakter före den 31 december 1998. Därför föreslår utskottet nedan att tillägget till definitionen på skogsförnyelse i lagförslaget ändras så att med skogsförnyelse också förstås skogsförnyelsearbeten enligt planer uppgjorda med stöd av lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland (1057/1982), om finansieringsansök-

ningarna har inkommit till skogscentralen före utgången av 1998.

Stöd för flisning av energivirke

Regeringen föreslår att stöd för flisning av energivirke skall beviljas om virket kommit från ett område där arbetet för vård av ungskog eller tillvaratagande av energivirke har finansierats enligt finansieringslagen. Stödet skall kunna beviljas till utgången av 1999.

Utskottet hänvisar till sitt utlåtande den 9 oktober 1998 om propositionen om statsbudgeten för 1999 (JsUU 25/1998 rd). Där framhåller utskottet att av de effektiva åtgärder som kan vidtas för att kraftigt öka användningen av ved för energiproduktion är i det stora hela endast (miljö-)stödet för skogsflis ogenomförd. Stödet föreslogs av Arbetsgruppen för energiskogsbränsle (Arbetsgruppspromemoria JSM 1997:4) och ligger även i linje med Finlands energistrategi, godkänd av regeringen samma år. I utlåtandet hänvisade utskottet till promemorian från arbetsgruppen för energiskogsbränsle, som påpekade att den viktigaste faktorn när det gäller att främja användningen av energiskogsbränsle är ett konkurrenskraftigt pris. Utskottet påpekade också att den konkurrenskraft skogsflis från skötseln av plantskogar och försenade första gallringar kan uppvisa är svag. Den existerande produktionsmaterielen har ännu inte kunnat utnyttjas fullt ut på grund av att enheterna i sitt arbete skall täcka mycket vidsträckta områden och uppdragen därför är glesa, vilket gör det svårt att få till stånd en effektiv produktion. Om drivningstekniken för skogsflis kunde utvecklas och stärkas, skulle också drivningskostnaderna sjunka. Utskottet anser i sitt utlåtande att användningen i stor skala av skogsflis bäst skulle främjas genom att flisleverantörerna beviljas stöd. Samtidigt skulle produktionsmetoderna utvecklas. Också ett tillfälligt stöd skulle stimulera forskningen och produktutvecklingen. En bättre produktivitet skulle bidra till en ökad användning av skogsflis, vilket i sin tur skulle ha positiva konsekvenser både för ungskovsvården och sysselsättningen.

Jord- och skogsbruksutskottet föreslog i utlåtandet att 10 000 000 mark av det föreslagna anslaget till stöd för tryggande av virkesproduktionens uthållighet skulle anvisas instanser som levererar skogsflis för energiproduktion, bland annat till värme- och/eller elverk och/eller fastigheter. Sådana instanser är exempelvis skogsägare som bedriver flisning, flisningsentreprenörer och skogsvårdsföreningar som organiserar ungdomsvård och förmedlar flis. Det är viktigt, menade utskottet, att stödet uttryckligen får användas enbart för utnyttjande av inhemskt flis.

Ovan har påpekats att stöd för flisning av energivirke kan beviljas bara till utgången av 1999. Utskottet föreslår senare i texten att lagförslagets ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse ändras och att bindningen av stödet till en viss tid slopas.

Fortsättning på projekt enligt skogsförbättringslagen

I propositionsmotiveringen påpekas att övergångsbestämmelsen i 38 § 1 mom. finansieringslagen tillåter att projekt som på sin tid godkänts och planerats enligt den upphävda skogsförbättringslagen (140/1987) finansieras enligt skogsförbättringslagen till utgången av 1999. Skogscentralerna uppger dock att de kommer att ha ett antal projekt godkända enligt den upphävda skogsförbättringslagen som inte hinner slutföras under övergångsperioden.

I motiveringen framhålls att projekt som planerats eller godkänts såsom projekt i enlighet med skogsförbättringslagen kan slutföras med stöd av finansieringslagen, om markägarna ansöker om finansiering enligt finansieringslagen. Markägarna kan dock inte på basis av skogsförbättringslagen förpliktas att slutföra arbetena. I fråga om skogsförnyelsearbeten ålägger skogslagen (1093/1996) markägarna att se till att återväxt åstadkoms efter en avverkning. När det gäller projekt för iståndsättningsdikning och skogsvägsprojekt finns ingen skyldighet att slutföra arbetena. Om arbetena inte blir klara, är de statsmedel som hittills lagts ned på projekten helt bortkastade.

Med motiveringen ovan föreslår regeringen i propositionen att statliga medel skall kunna an-

vändas i enlighet med den upphävda skogsförbättringslagen till utgången av 2001 för finansiering av skogsförbättringsprojekt, om skogscentralen har fattat ett finansieringsbeslut före den 1 september 1998.

Utskottet slår fast att den föreslagna bestämmelsen inte är tillämplig på skogsförnyelse-, skogsdiknings- och skogsvägsprojekt, om finansieringsbeslutet inte har kunnat fattas inom ramen för jord- och skogsbruksministeriets beviljningsfullmakter före ovan nämnda datum. Utskottet påpekar också att anslagsbristen är en bidragande orsak till att en del projekt dragit ut på tiden och att en del av företrädesvis skogsvägsprojekten sannolikt läggs på is för gott, eftersom bidragen för projekt enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk kommer att vara betydligt mindre än bidragen enligt den upphävda skogsförbättringslagen. Det betyder att de resurser som lagts ned på planering är bortkastade pengar. Ett faktum som gör att det är svårt att genomföra projekt enbart på de villkor lagen om finansiering av hållbart skogsbruk medger är att närapå samtliga skogsdiknings- och skogsvägsprojekt drivs av flera skogsfastigheter gemensamt. Utskottet föreslår därför nedan att bestämmelsen luckras upp något.

Detaljmotivering

6 och 9 a §. På grundval av det som sägs i den allmänna motiveringen bör de finansieringsbestämmelser i lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland som gällde när ansökningarna lämnades in kunna tillämpas på skogsförnyelsearbeten som planerats enligt nämnda lag och där finansieringsansökningarna inkom till skogscentralen innan lagen upphörde att gälla, anser utskottet. Följaktligen föreslår utskottet att 6 § i förslaget ändras i överensstämmelse härmed.

Utskottet anser dock att ovan nämnda skogsförnyelsearbeten bör slutföras omedelbart och att tillämpningen av finansieringsbestämmelserna i lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland inte bör gälla längre än till utgången av 2002. Denna ändring föreslås i 9 a §. 38 §. Utgående från den allmänna motiveringen i

propositionen föreslår utskottet en ändring av paragrafen: om ett projekt finansieras enligt skogsförbättringslagen och terrängarbetena enligt planen för projektet har utförts medan den gällde, det vill säga före utgången av 1996 och finansieringsbeslutet fattades före utgången av 1999 får det finansieras i enlighet med den upphävda skogsförbättringslagen till utgången av 2002.

Ikraftträdelse- och tillämpningsbestämmelsen. Mot bakgrunden av erhållna utredningar finner utskottet det lämpligt att stödet för flisning av energivirke börjar betalas ut i den utsträckning regeringen föreslår i propositionen. Med hänvisning till ett uttalande av riksdagen i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 1999 anser utskottet dock att det är instanser inom handels- och industriministeriets behörighetsområde som skall främja användningen av

energivirke som ett led i den allmänna energipolitiken. Enligt föreslagna 1 mom. gäller bestämmelserna om stöd för flisning av energivirke endast till utgången av 1999. Det är inte nödvändigt att exakt ange giltighetstiden, menar utskottet, eftersom författningarna kan upphävas samtidigt som ersättande författningar träder i kraft. Utskottet föreslår följaktligen att begränsningen stryks.

Utskottet föreslår att 2 mom. ändras i analogi med den föreslagna ändringen under 6 §.

Förslag till beslut

På grundval av det ovan sagda föreslår jord- och skogsbruksutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns med följande ändringar:

Lag

om ändring av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 12 december 1996 om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996) 6 § 1 mom. 1 punkten, 13 § 1 mom., 22 §, 24 § 1 mom., 30 § och 38 § 1 mom., av dessa lagrum 22 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1286/1997, samt fogas till lagen en ny 9 a § och till 23 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1286/1997, ett nytt 5 mom. som följer:

6 §

Definiering av arbetslagen

I denna lag avses med

1) *skogsförnyelse*

(underpunkterna a—c som i RP)

d) *skogsförnyelsearbeten som avses i planer upprättade med stöd av lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland (1057/1982) och för vilka finansieringsansökan inkommit till skogscentralen innan giltighetstiden för nämnda lag löpt ut,*

9 a §

Finansiering av vissa skogsförnyelsearbeten

Med avvikelse från vad som i 8 och 9 § föreskrivs om finansiering av skogsförnyelsearbeten eller om finansieringsbelopp och finansieringsgrunder får de bestämmelser i lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland som gällde när ansökan om finansiering inkom tillämpas på skogsförnyelsearbeten som avses i 6 § 1 mom. 1 punkten underpunkt d fram till utgången av 2002 tillämpas.

13, 22—24 och 30 §
(Som i RP)

38 §

Övergångsbestämmelser

Medel som anvisats för denna lags syften får till utgången av 1999 användas enligt den skogsförbättringslag som upphävts för finansiering av sådana skogsförbättringsprojekt där terrängarbetena enligt planen för projektet har utförts före utgången av 1996 eller ett finansieringsbeslut givits innan denna lag träder i kraft, samt för finansiering av ett sådant skogsförbättringsarbete som har inletts innan denna lag träder i kraft och som har utförts utan en plan som skogsnämnden eller skogscentralen har godkänt i förväg och beträffande vilket slututredningen, vilken omfattar ansökan om finansiering, har tillställts skogscentralen senast före utgången av 1997. Medel som anvisats för denna lags syften får dessutom till utgången av 2002 användas enligt den skogsförbättringslag som upphävts för finansiering av

sådana skogsförbättringsprojekt där ett finansieringsbeslut har givits före den 31 december 1999.

I kraftträdelse- och tillämpningsbestämmelsen
Denna lag träder i kraft den . Lagens 22 § och 23 § 5 mom. träder i kraft dock först vid en tidpunkt som bestäms genom förordning (*utesl.*).

Utöver vad som i 9 a § bestäms om skogsförnyelsearbeten enligt 6 § 1 mom. 1 punkten underpunkt d skall i fråga om dessa arbeten liksom i fråga om markägarens rättigheter och skyldigheter iakttagas de bestämmelser i lagen om iståndsättning av underproduktiva skogar i Lappland som gällde när ansökan om finansiering inkom. Detta gäller dock inte de organ och förfaranden på vilka bestämmelserna i denna lag kan tillämpas också när bestämmelserna i den först nämnda lagen i övrigt tillämpas.

(3 mom. som i RP)

Helsingfors den 26 maj 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Kalli /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd (delvis)
medl. Hannu Aho /cent
Nils-Anders Granvik /sv
Matti Kangas /vänst
Marja-Leena Kemppainen /fkf
Katri Komi /cent
Jari Koskinen /saml

Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Eero Lämsä /cent
Pertti Mäki-Hakola /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Unto Valpas /vänst
suppl. Olli Nepponen /saml.

